

Nasjonalt forskerskole i allmenntmedisin – en suksesshistorie

■ SIRI EVJU JANSEN • Administrativ koordinator, NAFALM

■ ELIN OLAUG ROSVOLD • Professor, leder av NAFALM

Etter knapt to års drift er det lov å kalle Nasjonal forskerskole i allmenntmedisin (NAFALM) en suksesshistorie. Skolen sikrer praksisnær forskning og forskningsbasert praksis i allmenntmedisin.

Rekrutteringen av allmenntmedisinske ph.d-studenter til forskerskolen har vært god, og skolen har pr. i dag 36 studenter fra ulike fagområder (lege, sykepleie, antropologi, farmasi, samfunnsfag) fordelt på to kull. De forsker på temaer som influensa i allmenntpraksis, medisinsk uforklarte plager og sykdommer, svangerskaps- og barseldepresjon i en multietnisk befolkning, språk i legeerklæringer, og livets slutt i sykehjem. En stor andel av studentene arbeider i klinisk praksis ved siden av sitt ph.d-studium.

Et allmenntmedisinsk løft

Nasjonalt forskerskole i allmenntmedisin startet opp i 2013, etter å ha fått tildelt 23,8 millioner kroner fra Norges forskningsråd for en periode på åtte år. Forskerskolen er et allmenntmedisinsk samarbeidsprosjekt mellom universitetene i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø, samt Uni Helse i Bergen. Universitetet i Oslo er vertsinstusjon for skolen, og professor Elin Olausg Rosvold ved Avdeling for allmenntmedisin er skolens leder. Med seg på laget har hun Siri Evju Jansen som administrativ koordinator i 50 prosent stilling. Professor Sabine Ruths ved Universitetet i Bergen er faglig koordinator i 10 prosent stilling, og i tillegg er det 20 prosent administrative koordinatorer i Bergen (Elin Christine Gundersen) og Trondheim (May Karin Dyrendahl). Styringsgruppen består av professor Jørund Straand, (UiO), professor Guri Rørtveit (UiB), Professor Johann August Sigurdsson (NTNU), professor Hasse Mellbye (UiT), professor Cecilia Björkelund, Göteborgs universitet og studentrepresentant Anja Brænd.

Målene for skolen var klart definert i søknaden. Dette skulle bli et løft for allmenntmedisinsk forskning gjennom syste-

matisk å utvikle og styrke ph.d-utdanningen i allmenntmedisin i Norge. Ved å tilby kurs med tydelig allmenntmedisinsk vinkling til ph.d-studentene, vil skolen bli et supplement til den allerede eksisterende ph.d-utdanningen ved de medisinske fakultetene. Gjennom å invitere utenlandske forelesere til skolens kurs, og ved å legge til rette for studieopphold i utlandet for både studenter og veiledere, skal man stimulere til økt internasjonalt samarbeid. Forskerskolen skal også bidra til et nasjonalt miljø for teori- og metodeutvikling innenfor faget. Videre ønsker man å fremme både flerfaglighet og tverrfaglighet i primærmedisinsk forskning.

Tiden fra tildeling til oppstart ble brukt til å få administrasjonen på plass, til å få godkjenning for de første kursene og til å ta opp skolens første studentkull. Skolens ph.d-kurs skal være et tillegg til de obligatoriske kursene i universitetenes ph.d-program, og de skal kunne inngå i den frie delen av studentenes ph.d-program. Alle kursene som tilbys, må derfor godkjennes på de respektive medisinske fakultetene. Dette kan være en tidkrevende prosess, men i løpet av sommeren 2013 ble programmet for det første NAFALM-seminaret lagt. Det første kullet med NAFALM-studenter ble tatt opp, og alt var klart for Nasjonalt forskerskole i allmenntmedisins ofisielle åpning.

I oktober 2013 gikk startsskuddet. 17 entusiastiske ph.d-studenter var sammen med skolens styringsgruppe samlet på Hardingasete i Hardanger til det første av Forskerskolens obligatoriske seminarer. For å markere skolens åpning ble denne første samlingen lagt i forkant av det årlige Allmenntmedisinske universitetsmøtet, og

FOTO: SIRI JENSEN

NAFALMs første studentkull, tatt opp i 2013. Foran fra venstre: Reidun Sandvik, Nilam Shakeel, Johanna Laue, Ingvild Vik. Andre rekke fra venstre: Kristian Jansen, Anette Fosse, Åse Ruth Eggemoen, Frøydis Gullbrå, Anja Brænd, Odd Martin Vallersnes. Bakerste rekke fra venstre: Bjarne Austad, Kristian Simonsen, Hege Therese Bell, John-Tore Eid. Aase Aamlund og Salwan Al-ani var ikke tilstede.

en høytidelig åpning av skolen ble foretatt av leder av styringsgruppen, Jørund Straand.

NAFALM-seminaret

Skolens hovedaktivitet er NAFALM-seminaret, som markerer starten på Forskerskolen for årets nye studentkull. Her samles alle studentene som er tatt opp på Forskerskolen til egne kurs, fellesaktiviteter og evalueringer. Veilederne slutter seg til gruppen det siste døgnet. Det er også introduksjon til rekken av obligatoriske webinarer som går gjennom vinteren. Et av Forskerskolens mål er å skape et faglig nettverk for ph.d-studentene som sitter spredt omkring i landet med sine prosjekter, og en tredagers samling gir rom for både faglig og sosialt påfyll.

Første NAFALM-seminar var i regi av Universitetet i Bergen. I 2014 tok Universitetet i Oslo over stafettpinnen, og andre NAFALM-seminar fant sted i september 2014 på Sundvolden. Her var begge studentkullene og flere av veilederne med. Denne gangen ble det kjørt tre parallelle kurs. Forskerskolen var spesielt glade for å ha professor Stuart Spencer, redaktør i *The Lancet*, med på laget.

NAFALMs styringsgruppe.
Fra venstre: Hasse Melbye, Jørund Straand, Johann August Sigurdsson, Anja Brænd, Guri Rørtveit og Cecilie Björkelund.

FOTO: SIRI JENSEN

NAFALMS studentkull tatt opp i 2014. Første rekke fra venstre: Sigurd Danielsen, Ane Erdal, Irene Aasmul, Ingun Toftemo, Gro Beate Samdal, Anne Jølle, Sven Eirik Ruud, Anne Cathrine Sundseth, Magnus Hjortdahl. Bak fra venstre: Trygve Skonnord, Elin Høyen Bergene, Christine Gulla, Marianne Bollestad, Marthe-Lise Næss-Andresen, Tone Seppola-Edwardsen, Lene Dalbak. Henrik Vogt var ikke tilstede da bildet ble tatt.

Professor Stuart Spencer, redaktør i *The Lancet*, underviser på NAFALM-seminaret 2014

Han veiledet studentene om hvordan skrive gode abstracts og var også med på evalueringen av studentenes poster.

Det obligatoriske webkurset for andreårsstudentene er «Den allmenntedisinske kanon», et kurs som har som mål å gjøre studentene kjent med sentral litteratur for allmenntedisinske fag og forskning gjennom å lese og diskutere i grupper. Gruppediskusjonene forgår via webseminarene, og studentene forbereder seg til seminarene ved å lese artikler og se en introduksjonsvideo hvor erfarne allmenntedisinske forskere kommenterer artiklene som er pensum.

Webseminarer og poster

Som en del av nettverksbyggingen har skolen satset på bruk av web i undervisningen, og dette har vist seg å være en effektiv møteplass for student og lærer. Studentene på forskerskolen er spredt ut over hele landet fra Alta i nord til Stavanger i sør. Mange er deltidsstudenter som også arbeider i klinisk praksis. Dette gjør webseminarer spesielt godt egnet for Forskerskolens studenter.

Den første vinteren gjennomfører studentene webkurset «Presentere, publisere, disputere». Her lærer de å skrive abstracts og lage poster, og alt er basert på eget prosjekt. Som evaluering av kurset lager de en poster som så presenteres og evalueres i plenum på høstens seminar. I år ble en rekke av disse posterne også presentert på Primærmedisinsk uke. Dette var en fin måte å vise frem forskningsprosjektene til skolens studenter, og vi håper at posterne fra Forskerskolen blir et fast innslag på PMU og Nidaroskongressen i årene fremover. Allmenntedisinsk forskningsfond (AMFF) har opprettet en pris for forskere på ph.d-nivå. Denne ble utdelt for første gang på PMU 2014 og gikk til NAFALM-student

Heidi Fidjeland for poster-presentasjonen «General practitioners' experiences with and attitudes to cancer follow-up».

Professor Sandra Eldridge fra Queen Mary University of London foreleste på kurset om randomiserte kontrollerte studier i en allmenntedisinsk setting, som ble avholdt i Oslo i november.

I 2015 holder skolen kurs om forskning på multimorbiditet i Trondheim og et statistikk-kurs i Tromsø. Videre planlegges et kurs i forskning innen farmakoepidemiologi i samarbeid med Nasjonal forskerskole i farmasi.

Utenlandsopphold og internasjonalt samarbeid

Forskerskolen ønsker å stimulere ph.d-studentene til større mobilitet internasjonalt. Studentene kan søke stipend for kortere opphold, og på sikt ønsker skolen å legge til rette for opphold utenlands også for veiledere. Kanskje kan studenter og veiledere reise sammen, og på denne måten bygge opp et internasjonalt faglig nettverk. Ph.d-kursene har også hatt deltakere fra våre skandinaviske naboland. Studenter fra den svenske forskerskolen i allmenntedisin har deltatt på kurs i regi av NAFALM, og for en av studentene førte dette til et utvidet opphold ved UiB.

I 2014 var to av NAFALM-studentene på forskningsopphold utenlands, en ved University of Melbourne i Australia og en ved Stanford i USA. Ytterligere en søknad om støtte til opphold ved University of Canterbury, New Zealand, er innvilget.

NAFALM har stor glede av det gode samarbeidet med Nasionella forskarskolan i allmänmedicin i Sverige, og en representant derfra, professor Cecilia Björkelund ved Göteborgs universitet, sitter i skolens styringsgruppe. Redaktør Richard Horton omtalte i en kommentar i *The Lancet* i sep-

tember 2014 den svenske forskerskolens betydning for allmenntedisinsk forskning i Sverige. Her trekker han også frem den norske forskerskolen i allmenntedisin, som har hentet ideer og inspirasjon fra nettopp den svenske forskerskolen.

NAFALM skal i samarbeid med Den nasjonella forskarskolan i allmenntedisin arrangere en workshop på Nordisk Kongress i allmenntedisin i Göteborg i juni.

Foran tidsplanen

I søknaden til Norges Forskningsråd var det skissert at skolen skal tilby ph.d-kurs tilsvarende 10 studiepoeng i løpet av de to første driftsårene. Ved utgangen av 2014 tilsvarer antall godkjente kurs 13,5 studiepoeng. Skolens kursportefølje er bygget opp av obligatoriske kurs som består av det årlige NAFALM-seminaret og en rekke med web-baserte kurs som går over alle tre år. I tillegg tilbys det egenutviklede ph.d-kurs som har en allmenntedisinsk vinkling, og disse kursene er som regel praktisk rettet slik at studentene kan bruke egne ph.d-prosjekter i arbeidet med kursets pensum. Disse kursene er også åpne for veiledere og studenter som ikke er opptatt på Forskerskolen i den grad det er plass.

Skolen har til nå fått mange positive tilbakemeldinger fra studenter og veiledere, og vi har allerede opplevd at «jungeltelegrafene» har rekruttert studenter til skolen. Målet for skolen er at alle ph.d-studenter knyttet til de allmenntedisinske fagmiljøene deltar på forskerskolen, og foreløpig ligger vi godt an til at målet skal nås.

Se også: <http://www.med.uio.no/helsam/forskning/doktorgrad-karriere/forskerskoler/nafalml/>

■ S.E.JANSSEN@MEDISIN.UIO.NO
■ E.O.ROSVOLD@MEDISIN.UIO.NO